

**Statens jordbruksverks föreskrifter om obligatorisk
hälsoövervakning avseende tuberkulos hos kron- och
dovhjortar samt andra djur i sambete med hjortar i
hägn;**

SJVFS 2003:34

Saknr K 157

Utkom från trycket
den 2 juni 2003

beslutade den 27 maj 2003

Statens jordbruksverk föreskriver¹, med stöd av 4 och 15 §§
epizootiförordningen (1999:659), 1 - 4 §§ och 11 - 12 §§ förordningen
(1998:134) om provtagning på djur m.m. samt efter samråd med Statens
veterinärmedicinska anstalt, följande.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om obligatorisk
hälsoövervakning avseende tuberkulos hos kron- och dovhjortar i hägn
samt andra djur som hålls i sambete med hjortar i hägn. Syftet med
författningen är att tillse att samtliga hägn med kron- och dovhjort i landet
blir friförklarade avseende tuberkulos. Författningen ska tillämpas i
samtliga fall då hägn inte är anslutet till frivillig hälsokontroll avseende
tuberkulos i enlighet med bestämmelserna i Statens jordbruksverks
föreskrifter (SJVFS 1994:76) om organiserad hälsokontroll avseende
tuberkulos hos kron- och dovhjortar i hägn.

Definitioner

2 § I denna författning avses med

friförklarat hjorthägn: hägn som genom åtgärder i enlighet med denna
författning förklarats fritt från sjukdomen tuberkulos,

tuberkulos: tuberkulos av human eller bovin typ,

hjortar: hjortar av arterna kron- eller dovhjort,

djurhållare: den som äger eller på annat sätt ansvarar för djur i ett
hägn innehållande hjortar och andra djur som hålls i sambete med hjortar

¹ Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni
1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och
beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37,
Celex 31998L0034), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG (EGT
L 217, 5.8.1998, s. 18, Celex 31998L0048).

hägn: inhägnad i vilken hjortar och andra djur i sambete med hjortar hålls, samt

utslaktning: slakt av samtliga hjortar och andra djur som hålls i sambete med hjortar i ett hägn samt därpå en kontroll av att hägnet är tömt.

Journalföring och rapportering m.m.

3 § Den som håller ett hjorthägn är skyldig att tillse att provtagningar och undersökningar av hjortarna och andra djur som hålls i sambete med hjortar sker i enlighet med vad som anges i denna författning. Djurhållaren ska anlita en veterinär för dessa uppgifter. Vid tuberkulintestning ska djuren vara infångade och hanterbara så att testningen är möjlig att genomföra. Djurhållaren ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att utföra testningen.

4 § Djurhållaren ska föra en journal som vid varje tidpunkt ska innehålla aktuella uppgifter om

1. hägnets storlek,
2. antal djur i hägnet, djurens art, födelsetidpunkt och kön och i de fall friförklaring sker genom tuberkulostestning även djurens identitetsmärkning,
3. datum för insättande av nya djur i hägnet, deras identitetsmärkning samt namn och adress på den föregående djurhållaren och i förekommande fall på transportören eller förmedlaren av djuren,
4. datum för uttagande av djur ur hägnet, orsaken därtill samt
 - a) om djuret flyttats till annat hägn, den nya djurhållarens namn och adress,
 - b) om djuret slaktats resultatet av köttbesiktningen och vem som utfört den eller vid vilket slakteri detta skett,
 - c) om djuret avlivats eller självdött datum för avlivningen respektive upptäckten och resultatet av obduktionen samt vilken veterinär eller vilket laboratorium som utfört den,
5. sjuka djur, deras symptom, diagnos och behandling samt vem eller vilka veterinärer som utfört behandlingen,
6. datum för varje tuberkulostest, testresultatet och vilken veterinär som utfört testet, samt
7. dokumentation av myndigheters tillsynsbesök.

Metoder för friförklaring

5 § Friförklaring av hägn avseende tuberkulos kan ske efter tuberkulostestning enligt 6 - 13 §§ alternativt genom utslaktning och köttbesiktning enligt 14 - 15 §§. Djurhållaren ska inom fyra månader från denna föreskrifts ikraftträdande eller efter att djurhållaren omfattas av

denna föreskrift meddela länsstyrelsen och Jordbruksverket vilket alternativ för friförklaring som kommer att utnyttjas.

Tuberkulostestning

6 § Tuberkulostestning av hjortar ska ske enligt ett testprogram som omfattar tre testomgångar med jämförande intradermal test med aviärt och bovint tuberkulin. Dessa ska utföras med minst tre månaders intervaller. Minst 12 och högst 24 månader ska förflyta mellan den första och den tredje testomgången. Den första testomgången ska vara slutförd senast den 1 april 2005.

Tidsperioderna mellan testomgångarna räknas från tidpunkten för testningen av det sista djuret vid en testomgång till testning av det första djuret i den följande testomgången. Den sista testomgången ska vara avslutad senast den 1 april 2007.

7 § Vid varje testomgång ska samtliga hjortar i hägnet testas med undantag för djur under ett års ålder som är födda i hägnet och sådana djur som uttas för slakt innan testomgången avslutas.

8 § Tuberkulostestningen av hjortarna ska utföras av en veterinär och ske i enlighet med instruktionen i bilagan till denna författning.

9 § Den veterinär som injicerat tuberkulinet för tuberkulostesting som avses i 8 § ska avläsa och tolka testresultatet. Om detta visar sig omöjligt får avläsningen efter godkännande av Jordbruksverket ske av annan veterinär.

10 § Tuberkulostestning av nötkreatur, får inklusive mufflonfår, getter och svin inklusive vildsvin som vistas i hägn ska ske en gång. Testen ska utföras efter det att den första testomgången på hjortarna har avslutats i enlighet med 6 §. Tuberkulostestningen ska ske i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2003:33) om tuberkulinundersökning av nötkreatur, svin, får, getter och kameldjur.

Andra djur än hjortar och sådana som avses i första stycket, som hålls i ett hägn ska undersökas avseende tuberkulos på sätt som Jordbruksverket i varje enskilt fall särskilt bestämmer.

11 § Den veterinär som utför tuberkulostest ska föra protokoll på Statens Jordbruksverks blankett² och utvärdera resultatet i direkt anslutning till testningen. Ifylld blankett ska skickas in till länsstyrelsen och Jordbruksverket.

² Blankett D24 rekvireras från Statens jordbruksverk, 551 82 Jönköping.

12 § Samtliga djur ska identitetsmärkas med märken som är beständiga. Märken på hjortar ska ange besättnings- och individnummer och anbringas på djuret senast vid den första tuberkulostesten i det testprogram som avses i 6 §. Andra djur än hjortar ska identitetsmärkas med besättnings- och individnummer senast då tuberkulostestning sker i enlighet med 10 §. Upptäcks det att ett djur förlorat sitt märke ska det slaktas eller avlivas på annat sätt. Djuret får dock istället ommärkas av en veterinär förutsatt att Jordbruksverket har godkänt det.

13 § Varje djur som vid avläsningen av testen bedöms vara en positiv bovin reagent, ska av veterinären förses med en väl synlig märkning. Märkningen ska antecknas i testprotokollet och åtgärder i enlighet med epizootilagstiftningens bestämmelser omedelbart vidtagas.

Slakt och köttbesiktning

14 § Friförklaring av hägn avseende tuberkulos kan även ske genom att samtliga djur i hägnet slaktats, avlivats eller självdött och efter köttbesiktning eller obduktion av veterinär befunnits fria från tuberkulos. Detta ska vara slutfört senast den 1 mars 2006. Besiktnings- och obduktionsprotokoll ska skickas in till länsstyrelsen och Jordbruksverket.

15 § Efter det att åtgärderna enligt 14 § har genomförts och hägnet har tömts på djur enligt nämnda paragraf ska djurhållaren kontakta en av länsstyrelsen anvisad person som ska intyga att hägnet är tomt. Detta intyg ska senast den 1 maj 2006 skickas in till länsstyrelsen och Jordbruksverket.

Friförklaring

16 § Om testprogrammet i enlighet med 6 – 13 §§ genomförts för samtliga djur eller åtgärder enligt 14 och 15 §§ slutförts och hägnet är tömt på djur, kan om inga tecken tydande på tuberkulos förekommit och vad som i övrigt åligger djurhållaren enligt denna författning iakttagits, djurhållaren hos Jordbruksverket ansöka om att få hägnet friförklarat avseende tuberkulos.

17 § Ett beslut om friförklaring avseende tuberkulos gäller tills vidare under förutsättning att djurhållaren iakttar vad som åligger denne i enlighet med författningen. Statens jordbruksverk kan återkalla ett sådant beslut om djurhållaren inte iakttar vad som åligger denne enligt denna författning.

Förflyttning av djur till och från hägn

18 § Däggdjur får inte föras in i hjorthägn för att där hållas hägnade eller ges möjlighet att beta i hägnet. Däggdjur som hålls i hjorthägn får inte föras levande därur annat än för direkttransport till slakt vid kontrollslakteri.

19 § Utan hinder av 18 § får hjortar föras från hägn som omfattas av denna författning för annat ändamål än slakt i det fall hägnet friförklarats enligt 16 – 17 §§ och under förutsättning att samtliga djur över ett års ålder i hägnet är märkta enligt 12 §. Dessutom ska, om hjortar fortsättningsvis avses föras från hägnet, samtliga hindar över ett års ålder i hägnet tuberkulostestas inom 30 månader från det att beslutet om friförklaring fattades, dock tidigast 3 månader efter senaste testomgången, och fortsatt testas med ett intervall på högst 44 månader. Samtliga tester ska vara genomförda med dokumenterat negativt resultat. Djur över ett års ålder i hägnet ska fortlöpande hållas märkta. Jordbruksverkets beslut om friförklaring av hägnet samt ifylld blankett³ ska åtföljas hjortar vid förflyttning samt skickas in till länsstyrelsen och Jordbruksverket senast en vecka före förflyttningen.

Utan hinder av 18 § får hjortar föras till hägn som omfattas av denna författning i det fall hjortarna härrör från ett hägn som friförklarats enligt 16 – 17 §§ och uppfyller kraven enligt första stycket eller från ett hägn som är anslutet till kontroll enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:76) om organiserad hälsokontroll avseende tuberkulos hos kron- och dovhjortar i hägn, och där innehar A-status.

I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2000:133) om transport av levande djur finns ytterligare bestämmelser om förflyttning av djur.

20 § Andra levande däggdjur än hjortar, kan efter medgivande av Jordbruksverket i varje enskilt fall och på de villkor verket meddelar, få tas ut ur ett hjorthägn för annat ändamål än slakt respektive föras in i ett hägn för att där hållas hägnade eller ges möjlighet att beta i hägnet.

Obduktion

21 § Avlivas eller självdör däggdjur över ett års ålder som hålls i ett hjorthägn, ska djurhållaren omedelbart kontakta en veterinär för att få djuret obducerat om denne vid undersökningen inte finner detta ogenomförbart på grund av kadaverösa förändringar.

³ Blankett D9 rekvireras från Statens jordbruksverk, 551 82 Jönköping.

Tillsyn

22 § Länsstyrelsen utövar tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i denna författning. I 11 § epizootilagen (1999:657) finns ytterligare bestämmelser om länsstyrelsens tillsyn.

23 § Om särskilda skäl föreligger kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i denna författning.

Denna författning träder i kraft den 16 juni 2003, då verkets föreskrifter (SJVFS 1995:62) om villkor för att få flytta djur ur hjorthägn upphör att gälla.

MATS PERSSON

Bodil Noll
(Smittskyddsenheten)

Bilaga

Instruktion för utförande av tuberkulintest på hjort enligt 8 §

Tuberkulintest av kron- och dovhjort ska utföras som en jämförande intradermal test med aviärt och bovint tuberkulin (Weybridge). Testning får endast utföras på djur som är identitetsmärkta.

Utförande

Pälsen på sidan av hjortens hals ska rakas på ett ca 10 x 20 cm stort område. Kontrollera att inga sjukliga förändringar eller skador efter maskinsax föreligger. Det klippta hudpartiet lyfts upp i ett veck, vars tjocklek mäts med kutimeter. Mätningar ska göras på respektive injektionsplats före injektionerna av tuberkulin. Kutimetern ska skjutas ihop med ett fast men ej hårt grepp så att instrumentets skänklar ej pressas in i huden. Avläsning ska ske innan kutimetern avlägsnas från huden. Mätresultaten ska anges i mm och avrundas till närmaste 0,5 mm.

0,1 ml av bovint respektive aviärt tuberkulin injiceras intradermalt med minst 12 cm mellanrum. För att undvika förväxling sättes det aviära tuberkulinet närmast hjortens huvud. Efter injektion kontrolleras att tuberkulinet injicerats intradermalt genom att känna efter att det bildats en knappt ärtstor förhöjning på platsen för injektionen. Kan sådan knuta ej kännas har tuberkulinet deponerats subkutant och en ny injektion måste ske på ett nytt ställe, minst 12 cm från föregående injektionsställe.

Resultatet avläses ca 72 timmar efter injektion. Ett hudveck löpande genom injektionsstället upplyfts och hudveckets tjocklek, på injektionsstället mäts enligt ovan. Skillnaden mellan den före injektion uppmätta hudtjockleken (mätt i mm med 0,5 mm noggrannhet) och den efter injektion uppmätta hudtjockleken benämnes "reaktionstal". Injektionsställena ska också undersökas avseende förekomst av ödem, exsudation, nekros eller ömhet.

I samband med tuberkulintestningen ska veterinären göra en klinisk bedömning av de testade djuren.

Tolkning av resultatet

Som positiv reaktion bedöms en ökning av hudveckets tjocklek med 2,0 mm eller mer. Kliniska tecken som ödem, exsudation, nekros eller ömhet på injektionsplatsen för tuberkulin ska också bedömas som en positiv reaktion.

Ett djur bedöms som en positiv bovin reagent när en positiv reaktion (enligt föregående stycke) erhållits på injektionsplatsen för bovint tuberkulin och det bovina reaktionstalet är lika stort eller större än det aviära. Ett djur bedöms som en positiv aviär reagent när reaktionstalet för aviärt tuberkulin är större än det bovina. Djuret bedöms då ej vara infekterat med bovin tuberkulos.